

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna

APARE SAPTAMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul:
Un an 800 Lei. — Șase luni 400 Lei. — Trei luni 200 Lei. — Pentru străinătate un an 2000 Lei. — Pentru America 8 Dolari
Abonament de sprijin 5000

Articolele și corespondențele
se adresează Redacției Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori neîncercate s'întorc. — Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor
m. 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile
se adresează Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Tăria răbdării

Sunt timpuri în cari virtutea răbdării trebuie să iasă pe primul plan. În vremurile lipsite de apăsări și de suferințe, răbdarea nu are ocazia să se actualizeze și să-și arete măreția. Atunci sunt la locul lor mai mult înfrânarea, înțelepciunea, hărnicia, seriozitatea morală, pacea cu toată lumea. Sunt timpuri cari permit, cu posibilitățile vaste ce le oferă, mari desfășurări ale dinamismului înfăptuitor. La lumina astorfel de împrejurări, răbdarea apare ca o atitudine negativă, inferioară. Dar vin timpuri de strâmtoare, timpuri în cari se deslănțue stihiiile forțelor și duhurilor mai presus de puterile omenești, timpuri de furtună înfricoșată cari stânenesc sau fac fără prea mare efect activitatea omului.

Atunci tăria omului se probează prin răbdarea cu care știe să-și păstreze nădejdea intactă, oricât ar fi de mare furia elementelor deslănțuite și oricât de mult s'ar prelungi suflarea lor năprasnică.

Răbdarea are două înțelesuri: Prin unul se exprimă îngăduința față de greșelile celui mai slab. Răbdarea aceasta își are forma desăvârșită la Dumnezeu. Iar prin altul se exprimă răbdarea omului sub forța unor împrejurări cari depășesc din punct de vedere fizic puterile lui.

În înțelesul întâi fără îndoială răbdarea este semn de tărie. Dar caracterul acesta și-l vedește poate și mai mult al doilea fel de răbdare. Cel ce manifestă primul fel de răbdare are în orice clipă și putința de a-și manifesta superioritatea așa zicând fizică. Cel ce manifestă al doilea fel de răbdare se află pentru moment într-o imposibilitate de a de-străma fizic povara împrejurărilor și simte apăsând cu durere asupra ființei sale greutatea vremurilor. Dar tocmai de aceea cu atât mai de admirat se vedește tăria lui spirituală. Prin suflet el se arată superior împrejurărilor naturale și durerilor suferite în ființa lui. Puținătatea lui în ce privește forța naturală, se convertește în putere spirituală. Forțele externe se deslănțuesc nu fără o intenție sau nu numai cu intenția de a-i procura anumite suferințe, ci cu intenția de-al supune și spiritual. Dar prin răbdare duhul lui rămâne neatins și după ce furtuna se liniștește, prin descurajarea duhurilor ispititoare, iese biruitor la larg pentru reluarea activității.

Răbdarea aceasta este rezistență în duh, inexpugnabilitatea fortăreței esențiale din om. Tăria celor dintr-o fortăreață se arată nu numai în forța lor de șoc, ci, când împrejurările o cer, și în forța de-a se face impenetrabili, neclintiti, rezistenți până ce durează asediul. Fierul e tare nu numai prin puterea lui de-a sparge când e aruncat în ceva, ci și prin puterea de-a nu fi spart când e lovit.

Împrejurările războiului încep să devină tot mai grele și pentru ne-

mul nostru. În primul rând ni se va cere răbdare. Cu ajutorul ei vom suporta toate neajunsurile cari vor veni, ori cât de grele ar fi ele. Un om, sau un neam de oameni, hotărât să suporte orice cu răbdare, așteaptă tot ce poate veni cu liniște, gata să treacă, fără a-și pierde cumpătul, prin orice suferințe.

Forța răbdării nu ne-o poate da decât credința în Dumnezeu. Dacă avem cu noi pe Dumnezeu prin credință, nu ne impresionează și nu ne înfricoșează nici o pierdere de obiecte ale lumii, nici chiar pierderea vieții noastre. Căci în definitiv toate sunt sortite pieririi. Numai sufletul să ni-l păstrăm. Iar pe el îl păstrăm dacă nu ne pierdem cumpătul, dacă nu ne slăbește credința, dacă nu ne cuprinde desnadejdea, dacă nu ne legăm, cu alte cuvinte, mai mult de fapte, sau de viața trecătoare, decât de Dumnezeu și de viața noastră netrecătoare.

Crucea Domnului*

«Celce vrea să vină după Mine, să se lapede de sine, să și ia crucea sa și să vină după Mine» (Marcu 8, 34).

Iubiții mei frați creștini,

Ca o troiță străbună la înjumătățirea de drum povarnic, se înalță azi măiestroasă cuceritoare și înviorătoare Crucea Domnului, la înjumătățirea praznicului. Evlavia noastră a împodobi-o cu ramuri de finic și o luminează în taină făclia aprinsă, iar limba omenească o slăvește cu cântarea: «Crucei Tale ne închinăm Stăpâne, iar sfânta Ta înviere o cântăm și o mărim». Dar adevărata ei cinstire o săvârșim cu viața închinată Domnului, atunci când luptăm pentru Hristos, când pătimim pentru Evanghelia, pentru Biserica, pentru adevărul Lui, când murim vremelnicilor și tuturor desfătăciunilor pământești și când înviem din întunec la lumina lui Hristos.

Atanasie cel Mare istorisește că pela începutul veacului al IV-lea d. Hr. viețuia un pustnic ales în pustiu Egiptului de sus. Se nevoea necurmat să îmblânzească doi șoimi neastâmpărați, ochii săi vii, ca să nu se desfăteze în privirea râului, se căznea să pască doi cerbi îndărătnici, picloarele lui sprintene, ca să nu-l ducă la păcat; se trude să deprindă doi ulii hrăpăreți, mâinile sale, să împlinescă binele, se silea să înduplece un vierme neadormit, limba vicleană, să nu mai grăiască desertația și își cheltuia toată râvnă să învețe un urs furios, inima lui năvalnică, să îndrăgească iubirea, blândețea, bunătatea și florile tuturor virtuților.

Acest om al lui Dumnezeu era sfântul Antonie cel Mare.

Pe lângă desăvârșirea sa sufletească, el predica Evanghelia Domnului cu înțelepciune și putere mare. Il îngrămădă creștini din toate părțile Egiptului, să-i soarbă învățătura. Între cei mulți se găsiră și câțiva

* Predică rostită în Catedrala din Sibiu la 19 Martie 1944.

Răbdarea liniștită, născută din credința tare în Dumnezeu, este o putere care ne face superiori vremurilor grele. «Fii credincios până la moarte», — spune Fiul omului, îngerului bisericii din Smirna, în împrejurări grele, și îți voi da cununa vieții» (Apoc. 2, 10). Cine va răbda, om sau neam, până la sfârșit, va birui.

În vremuri ca acestea, și mai ales prin răbdare, se arată în toată splendoarea sa suveranitatea duhului, strălucind peste toate, desfăcut de orice robie, nereținut și neîmpedecat de nici un element nespirtual. În vremuri ca acestea ni se dă ocazia să ne arătăm mai presus de lume, fiind numai ai lui Dumnezeu, ca prin puterea Lui să ni se confirme la urmă și mai hotărât locul nostru în lume. Neamul nostru nu vrea să existe în lume decât pentru Dumnezeu, fără să împedecă vreun alt neam de-a exista și el pentru Dumnezeu. Și nimenea nu-i va nega acest drept, pentru că nimenea nu poate nega lui Dumnezeu dreptul de-a-l avea ca slujitor.

D. S.

virtuților, a iubirii, a iertării, a răbdării, iar Olimpul tronul lui Cronos, care-și mânca fiii mai rău decât fiarele codrilor și al lui Zeus cel plin cu tina obscenității, pe care rușine este a o și grăi!

La glasul acestei mărturisiri zdrobitoare, amuțit-a graiul filosofilor și Crucea Domnului strălucea în cereasca ei lumină pentru ochii credincioșilor.

Așa grăiește și Cartea Sfântă despre măreția sfinței Cruci. «Cel ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea sa și să vină după Mine» (Marcu 8, 34) căci puterea lui Dumnezeu este ea» (1 Cor. 1, 18).

Așa vorbește despre simbolica ei profundă și sfânta noastră tradiție bisericească.

— Hristos, Cel din veci născut din Tatăl, luat-a trupul ca haină și Crucea ca unealtă, să smulgă spinii păcatelor din ogorul cel păgănit al sufletului, să plivească neghina greșalelor și să taie pâlămida răutăților, scrie sf. Macarie.

— Nu vă rușinați de Cel-Răstignit, căci dacă prin lemn ne-am pierit nevino-văția, tot prin lemn, prin Cruce, ne-am dobândit și mântuirea, ne învață sf. Chiril Ierusalimiteanul.

— Crucea-i scara, carea ne urcă la cer, înțărăște Ferițul Augustin.

— Dacă te întreabă necredinciosul: Mai crezi tu în puterea Crucii? Tu să nu te rușinezi, să nu te înroșești la față, să nu-ți apleci ochii la pământ, ci te ridică bărbătește, privindu-l îndrăzneț în ochi și răspunde-i răspicat: «Da, eu cred!» Căci Crucea a îmblânzit mânia lui Dumnezeu față de oameni, ne-a mijlocit împăcarea, ne-a schimbat pământul stăpănit de credincioși în raiu, a legat pe oameni de îngeri, a dăruit cetatea morții, a înfrânt puterea diavolului, a stors puterea păcatului, a scă-

filosofi din școala elenistă a Alexandriei După o cuvântare despre Crucea Domnului, se ridică unul dintre filosofi și grăi:

— Ești un nătâng, Antonie, dacă poți crede că Fiul lui Dumnezeu s'a făcut fiul omului, să petreacă pe pământul plin de mizerii și printr-o omenii plini de răutăți.

— Eu cred, că Fiul lui Dumnezeu cu adevărat s'a făcut fiul omului, pentru că prin El toți fiii oamenilor să se facă fiii ai lui Dumnezeu, îi răspunde pustnicul înțelept.

— Apoi, ești mai nătâng, Antonie, dacă mai crezi că Fiul lui Dumnezeu cel Atotputernic a putut muri ucis de neputincioasa mână omenească, urmă alt filosof.

— Eu cred că Fiul lui Dumnezeu a privit în ochii morții și i a gustat paharul amarăciunii, pentru că toți fiii morții să se facă fiii al vieții vecnice, mărturisii mai răspicat sfântul.

— Ba ești nătângul nătângilor, Antonie, dacă mai vestești că Fiul lui Dumnezeu s'a sfârșit ca un nemernic, pe lemnul blestemului, pe copacul nenorocului, pe Crucea fărădelegii!

— Eu vestesc și voi vesti fără încetare Răstignirea Domnului pe Crucea mântuirii, căci Crucea este semnul cel mai strălucit al iubirii dumnezeiești și ea-i povestește sufletului omenească minunea cum iubeste iubirea dumnezească, pentru că așa să iubească și iubirea omenească.

— Ești de răs, Antonie.

— Iar voi de compătimit, filosofilor, pentru orbirea voastră sufletească.

— Orbirea noastră?

— Da, orbirea voastră ridicolă. Dar care este oare mai de răs? Crucea Domnului sau altarele Olimpului? Crucea Domnului este prestolul sfințeniei, spălat în sângele Mielului și stropit cu lacrimile Preacuratei, iar altarele Olimpului vetrele patimilor descătusate! Crucea este simbolul

Nr. 2838—944

[23] 2—3

Concurs

Pentru întregirea protopopiatului DOBRA se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile sunt:

1. Salar dela Stat, conform pregătirii teologice a protopopului.

2. Până la zidirea casei parohiale protopopești, parohia Dobra se va îngriji ea de locuință corespunzătoare protopopului.

3. Sesiune parohială: 14 jugăre în parohia Dobra, și 3 jugăre 800 st. p. în filiale, teren arabil.

4. Diurna de protopop, dela Stat.

5. Stolele obișnuite în protopopiatul Dobra.

6. Diurnele dela vizitațiile canonice și dela alte deplasări făcute în protopopiat.

Cererile de binecuvântare de candidare și de Concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta la Consiliul Arhiepiscopesc în Sibiu.

Sibiu, din ședința plenară, a Consiliului Arhiepiscopesc, ținută la 15 Martie 1944.

Consiliul Arhiepiscopesc.

pat lumea de rățaciri, a dobândit din nou adevărul, a înspăimântat duhurile rele, a zdrobit capșile, a sădit virtuțile, a întemeiat Biserica, fiind voia Tatălui, slava Fiului și bucuria Duhului Sfânt. Crucea a rupt zăpădul păcatelor noastre, a descuiat temnița morții și ne-a arătat dragostea lui Dumnezeu în lumina cea mai strălucită, strigă sf. Ioan Gură de Aur.

— Pe lemn a păcătuit Adam, pe lemn a pățit Hristos pentru el. Dulce fost-a lemnul pentru Adam, dar amar fost-a lemnul Crucii pentru Hristos, suspină sf. Eusebie.

— Acopere-te, creștine, cu semnul sfintei Crucii, căci armă nebiruită este ea și nimenea nu te poate vătăma, dacă te pui sub scutul ei, ne îndeamnă sfântul Efreem Sirul.

Așa se rostește asupra sfintei Crucii și tradiția neamului nostru. Suntem o țară de troițe și mănăstiri, un neam de cei mai adevărați ostași ai crucii, cu vulturul cu crucea în cioc în stemă și cu chipul Crucii în adâncul conștiinței noastre.

Dar nu numai trecutul, cu lumina și umbra sa, ci și acest prezent involburat îmbie slavă Crucii de viață făcătoare.

Toată viața noastră bisericească este un imn cucernic, cântat întru mărirea Crucii Domnului.

Crucea este biserica, în care se jertfește mereu Hristos sub forma pâinei și a vinului: Crucea veghează ziua-noaptea în altar, căci unde-i jertfa, acolo nelipsită este și Crucea. Apoi Crucea încununază tămpla, căci dacă icoanele pun în culori viața Domnului, ea-i prinde momentul culminant, Răstignirea, și-l înalță maiestros, să vadă omul cum l-a iubit Răstignitul și cum trebuie să iubească și el pe Cel-Răstignit. Crucea tronează deasupra candelabrului, căci lumina lui Hristos duce la jertfa Crucii. Și Crucea împodobește și amvonul, căci cuvintele numai atunci își împlinesc rostul când se răscumpără prin faptele iubirii, iertării, răbdării și jertfei lui Hristos de pe Crucea Golgotei.

Puterea Crucii o vestim neîncetat slujitorii Domnului, căci în chipul Crucii ne-am înălțat și ne-am purtat pe noi înșine. Crucea ne purtă și ne purtăm. Arhiereul simbolizează lupta pentru Hristos până la stingerea vieții.

Darul Crucii îl poartă fiecare creștin în străfundurile ființei sale. În cruce am primit botezul, în cruce ni se desleagă sufletul prin duhovnic de legăturile păcatelor în cruce ni se preface jertfa pământească în „merindea dumnezească” a sfintei Euharistii.

Crucea ne mângâie și clipele cele din urmă ale vieții pământești. Ea ne păzește pieptul rece, în semn că întru Hristos am trăit și Lui îi încredințăm și sufletul nostru. Și ea veghează și la mormântul nostru, în semn că așteptăm a doua venire a lui Hristos și prin El învierea morților și viața cea de veci.

Cu adevărat mare și adâncă și necuprinsă este simbolică Sfintei Crucii. Ea este centrul credinței, izvorul nădejdi și tot focul iubirii noastre.

Crucea împrumută credința toașul cu care pogoară sufletul în adâncimile misterele fundamentale ale creștinătății noastre.

Crucea ne întinde funia nădejdi în darul și ajutorul cel de sus, pe care Tatăl, pentru pătimirea Fiului — dacă suntem curați în duh și viață — nu ni-l poate refuza.

Crucea ne strigă, să nu uităm nicicând de neajmărită dragoste dumnezească. Așa grăiește Domnul Crucii:

— Dă-mi ce este al tău, fiule! Dă-mi conștiința ta întinată cu păcate, să-ți-o spal în sângele Crucii mele. Dă-mi fărădelegile tale, să le ard în focul dragostei și în chinurile jertfei mele. Dă-mi osânda ta de veci, să-ți sfășiu zăpădul ei în piroanele Crucii... Și ia ce este al meu! Ia-mi jarul iubirii, untdelemnul iertării, mireasma bunătații, pâinea milostivirii, stânca răbdării, țărâna duhului, ploaia harului, bucuria inimii și să fii și tu, ca Mine...

Crucea ne cheamă apoi și la răstignirea poftelor și patimilor noastre. Să ne răstignim cu piroanele țării de voință pe crucea stăpânirii și lepădării de sine: toată pleava trupului, toată mierea plăcerilor și toate lajurile lăcomiei noastre nestăvilită.

Crucea este temelie, este sângele, este

sufletul vieții noastre duhovnicești, care ne încarcă cu toate darurile suprafirești ale harului, în fața cărora ispitele se desirămă gândurile negre se înseninează, simțirile prihănite se limpezesc și vrerile păcătoase se transformă în aurul virtuților și fiii mării devin fii luminii, neam ales, națiune sfântă și popor al învierii (1 Petru 2, 9).

Iubiții mei frați creștini!

Cuvântul de slăvire a sfintei Crucii ar trebui să răscolească azi, în ziua furtunei ce se apropie, tot pământul nostru strămoșesc, până la cerul care ne acopere, să cunoască toată suflarea și toată făptura dragostea lui Hristos adevărită prin răstignirea de pe Cruce, și să-L iubească tot așa până la sfârșitul veacului.

Călcați hotărâți pe calea Crucii, căci

Prot. A. NANU

Cugetări asupra postului

Precum este în deobște cunoscut, postul și în special postul ortodox, de parte de a se limita la sensul unei prescripții de ordin strict medical și dincolo de a putea fi considerat o simplă metodă gratuită de exercitare a voinței, este ceva încărcat cu profunde rezonanțe metafizice. În substratul său postului ni se descopere nu ca o realitate suficientă sieși, ci ca o metodă dirijată de o cauză finală: perfecționarea morală a persoanei umane. Pătrunzând însă mai adânc în seria implicațiilor, vom descoperi că la rândul ei însăși perfecțiunea morală nu poate reprezenta un scop în sine, ci tinde spre un ideal religios superior, pe care ascetica creștină l-a pus totdeauna în cuvenită lumină. Prin post, și implicit prin perfecțiunea morală care rezultă din exercitarea lui, omul tinde să-și pregătească drumul spre eliberarea cât mai totală de seria determinărilor biologice, și obiective, spre spiritualizare, spre purificarea ochilor săi duhovnicești cu scopul ultim de a realiza condiția interioară necesară stabilirii unei cât mai intense comuniuni cu Dumnezeu, învrednicindu-se în ultimă analiză de contemplarea extatică a frumuseții divine.

Desigur că țelurile postului la omul comun nu merg atât de departe. Noi nu vorbim însă de un anumit fel de post, ci de postul în sine cu valențele sale ultime, metafizice. Ori, printre multiplele valențe — medicale, volitive, etice, etc. — ale postului, cea mai importantă este cea metafizică. În esența sa postul implică tensiunea lăuntrică spre transcendent, setea omului de autodepășire de ancorare în Absolut. Deci postul este o cale care înalță existența umană spre supra existență, care ne deschide apetitul familiarizării cu zărlle Absolutului și țâșnește din cea mai înaltă și mai pură năzuință a omului: Din năzuința lui de a participa la ceea ce se află „dincolo” de orizonturile înguste ale vieții, din năzuința pe care unii gânditori o numesc eros metafizic.

Așadar postirea autentic creștină implică în chip necesar o atitudine bine precizată a omului în fața lumii și a vieții. În ultimă analiză postim din pricina acelui ineluctabil eros metafizic, a cărui țintă finală este: participarea omului imperfect la perfecțiunea divină. Dar participarea la perfecțiunea divină dă naștere unei grave antinomii lăuntrice: Iubirea de Dumnezeu nu se poate realiza decât într-un sens oarecum negativ. Mai clar spus, nu poți iubi cu adevărat pe Dumnezeu decât întorcându-te la spatele lumii. Ceea ce este cazul postului: El nu este altceva decât un mod de a întoarce spatele lumii, de a ieși din ordinea determinărilor biologice și obiective și de a intra într-o ordine nouă, în aceea a libertății.

Dar să precizăm termenii acestei antinomii: Pe deoparte avem realitatea noastră biologică empirică, de care vorbesc adesea creștinismul și într-un anumit sens și psihologia contemporană; pe de altă parte avem realitatea extrasubiectivă, transcendentă absolută spre care tindem. Ambele poziții se exclud:

de vești cufreera toată lumea, și de vești descoperi toate tainele, cale mai sigură în viața socială și mai înaltă în cea spirituală, nu vești găsi.

Iar tu, drag tineret școlar de pe băncile șaguniene și lazarene și universitare și altele, intră și formează-te în școala Crucii. Așază-te frumusețea cu gândul și inima în genunchi, ca'n bancă, pe locurile din drumul Golgotei, pe care căzu-a sdrobot Hristos sub Crucea încărcată de păcatele omului — și de ale generației tale — și ascultă divinul curs al lui Iisus Hristos, ținut de pe măgura Calvarului, din catedra Crucii și vei lua „înțelepciunea cea de sus” care singură îți poate da erudiția slăvirii lui Dumnezeu și a mântuirii sufletului.

Viața contingentă exclude principial transcendentul și viceversa. Și totuși postul le implică pe amândouă: El este incontestabil o acțiune asupra vieții, un fapt de viață și totuși ceva nelipsit de semnificații transcendente. Este cum rezultă foarte evident, un factor de sinteză existențială între absolut și relativ, între spirit și viață, între biologic și metafizic.

Prin această sinteză vie, dinamică, postul își precizează caracterul său pozitiv față de cel negativ. Datorită acestei sinteze eul este pus în acord cu Absolutul și iubirea de Dumnezeu este armonizată cu iubirea de sine. Ori, dacă considerăm acum sensul de perfecțiune morală pe care-l cuprinde în sine postul, vom înțelege mai bine pentru ce morală nu se va putea constitui nicidecum într-un domeniu autonom și deci ea va fi totdeauna obligată să-și recunoască dependența de Principiul Suprem al Existenței. Căci dacă perfecțiunea morală se realizează prin sinteze existențiale, atunci ea nu este altceva decât expresia unui acord și implicit a unei legături între om și Dumnezeu.

Așadar cheia explicativă a moralității aparține Religiei care este tocmai obiectivarea primordială a acestui raport dintre om și Dumnezeu. În esența sa ethosul nu este altceva decât tendința omului de a se dispensa cât mai mult de „sine”, de a fi liber față de obiecte, cu scopul de a putea participa la Binele suprem, în care își află exclusiv fericirea, sau ceea ce este egal: plenitudinea existențială.

Să precizăm însă ce este „sinele” de care trebuie să ne lepădăm pentru a ajunge la perfecțiunea morală. Reamintim distincția pe care am făcut-o într-un articol al nostru anterior între Eul empiric și Eul originar. Eul originar este sâmburele metafizic al ființei noastre, transcendența noastră, spiritul nostru unic, simplu și nemuritor, aceea prezență nedeterminată, aceea simplă putere care determină în chip misterios unicitatea noastră cosmică și care este implicată în orice ființă umană. Eul empiric cuprinde totalitatea tendințelor noastre biologice cu caracter excentric, care își depășesc rolul de simple mijloace ale existenței, tinzând la rangul de scopuri existențiale, deci tinzând spre autonomizare, spre organizare într-un Eu distinct și oarecum suprapus față de Eul originar. El este un Eu impur, pentru că este lipsit de specificitate umană. Prin el se afirmă trebuințele biologice comune în bună parte întregului lanț filogenetic al ființelor și în ultima analiză se afirmă cosmosul cu întregul său determinism causal. Distincția între Eul originar și cel empiric este aceea dintre „a fi” și „a avea”, între ordinea spirituală și cea bio-psihologică.

N'am voit să dezvoltăm ideile pe care le-am mai dezvoltat. Ceea ce ținem să pre-

cizăm, este că lepădarea de sine pe care o presupune postul, nu înseamnă o autonegație radicală a vieții ei, afirmarea libertății care constă în o mai limpede precizare de raporturi între Eul originar și Eul empiric. Când zicem că perfecțiunea morală e în funcție de lepădarea de sine, nu negăm viața ci o afirmăm pe alt plan: pe planul sintezei existențiale de care am vorbit. Ori această sinteză, această armonizare între iubirea de sine și iubirea de Dumnezeu se poate face numai prin subordonarea Eului empiric față de Eul originar. Cele două Euri se condiționează reciproc: nu poate exista unul fără celălalt. Amândouă la un loc formează omul. Cel ce primează este însă Eul originar. Deci lepădarea de sine constă în lepădarea balastului empiric și menținerea a ceea ce este strict necesar din empiric.

Precum vedem lepădarea de sine duce la afirmarea Eului originar. Duce însă în același timp și la stabilirea unui raport viu între om și Absolut. Libertatea morală indicând spre Eul originar îl pune pe acesta în raport direct cu Absolutul. Ceea ce verifică încă odată ideea că Eul în adâncimea lui originară este un purtător de transcendență, un punct de contact cu Veșnicul, un revelator de valori veșnice și că în ultima analiză libertatea omului, sau ceea ce este tot una, autonomia lui față de „sine” și față de lumea obiectelor, se identifică cu atitudinea teonomică.

Întorcându-ne la problema postului, vom constata că prin mijlocirea lui omul se purifică, se adâncește în sine, în transcendența sa proprie, devine liber, transformându-se în organ de activitate a Veșnicului în lume.

I. O.

Datorie de îndeplinit

Au trecut trei ani de când ostașul român înfruntă pe dușman cu o vitejie neasemuită, într-o luptă hotărâtoare pentru viitorul neamului nostru. Bravi apărători ai gliei și drepturilor românești își fac astfel, astăzi ca și în trecut, datoria răspunzând la porunca mare a Patriei. Însă, cei rămași acasă, ne facem, oare, la rândul nostru datoria? Întrebarea aceasta trebuie să ne-o punem cu curățenia cugetului. Și vom putea răspunde cinstit, că muncind pe câmp și în fabrici, pentru a pune la îndemâna armatei armele, hrana și îmbrăcămintea, ne facem în mare măsură datoria față de țară.

Atât, însă, nu este de ajuns. Avem încă o mare datorie față de ostași. Plecând pe front, ostașul și-a lăsat anume acasă familia, singură neajutorată, neputincioasă, în lipsa celui plecat, să facă față nevoilor vieții. Multe din familiile bravilor noștri luptători duc de aceea, lipsuri. La acestea lipsuri ale familiilor luptătorilor este înalta noastră datorie să ne gândim. Statul, este adevărat, a venit mult în ajutorul lor, în felurite chipuri. Dar statul trebuie să facă astfel față multor nevoi, încât nu poate să le îndeplinească pe toate așa cum ar dori. De aceea, a fost, în aceste vremuri crâncene, bine venită strădania neînteruptă a Consiliului de Patronaj pe țărâmul ajutorării familiilor ostașilor.

Sute de mii de astfel de familii au fost ajutate pe această cale, cu hrană, cu îmbrăcămintă, încălzămintă, cu lemne de foc și cu bani.

Toate acestea, Consiliul de Patronaj le-a făcut din obolul pe care l-am dat noi, cu inimă românească și creștinăască, în 25 și 26 l. c.

Această inimă să vorbească din nou venind în ajutorul familiilor ostașilor, așa cum a făcut-o întotdeauna:

Numai așa vom putea spune că ne facem toată datoria față de țară și față de apărători bravi ai ei.

I. Stanca

Acolo departe, față în față cu inamicul se bat cu dârzenie, copiii, frații, părinții noștri. Să nu le stăbim rezistența făcând să circule minciunile lansate de inamic.

¹ Lumea este prezentă în noi și ne determină voința prin datele simțurilor. Ordinea psihologică cu întregul ei lanț de determinări reprezintă în microcosmos, cosmosul, „natura” cu legile ei inexorabile: Lumea este în noi datorită corpului nostru și datorită posibilității ei de a se interioriza prin simțuri.

„Calul troian”

Sub acest titlu, eminentul scriitor, dl Grigore Popa, semnează în ziarul «Țara» din Sibiu, Nr. 843 din 22 Martie a. c. un sever rechizitoriu la adresa instituțiilor de călugărie catolice din România, din prilejul condamnării a două membre ale unei astfel de instituții din Sibiu, pentru acțiunea care s'a descoperit că o conduceau în favorul unui Stat strein.

De câte ori n'am demonstrat în această foaie caracterul politic dușmănos Statului nostru pe care îl are la noi acea confesiune, care face atâta caz de puritatea preocupărilor sale exclusiv religioase. Din nefericire s'au găsit totdeauna la noi chiar în cercurile de conducere nu numai oameni indiferenți față de această problemă, ci chiar și unii cuprinși de mare admirație pentru această confesiune, gata să-și vândă și neamul pentru a intra în grațiile găunoase ale reprezentanților ei.

Noi ne însușim pe de-a întregul postulatul național formulat de dl Grigore Popa:

«Astăzi la lumina zdrobitorului act de acuzare ce li s'a aplicat, se impune o revizuire temeinică și aspră. Instituțiile acestor călugărie, cuiburi de șovinism și de grave abateri dela regulile ordinilor călugărești — unde ești Sfinte Francisc din Assisi, să-ți vezi urmașele?! — trebuie etatizate. Până acuma, — și neînduplecatul profesor Onisifor Ghibu arată de mai bine de douăzeci de ani acest adevăr, — așezămintele lor au jucat rolul calului troian, introdus, cu toată opoziția profetesei Cassandra, în cetate. În fața faptelor care se cunosc la ora actuală, se impune cu necesitatea unei măsuri de salubritate națională îndepărtarea calului troian nu numai dintre zidurile cetății, nu numai dela porțile cetății, ci chiar din cuprinsurile Statului Român. E momentul suprem al socotelilor!

Profesorul Onisifor Ghibu poate fi mândru și fericit pentru că a avut, are și va avea dreptate, în lupta pe care o duce de mai bine de 20 de ani, de «unul singur, împotriva calului troian».

Conferințe religioase la Sibiu

Duminecă, 19 Martie a. c. s'au ținut în sala prefecturii două interesante conferințe cu subiecte religioase. Una înainte de masă sub auspiciile Societății ortodoxe naționale a femeilor române, rostită de d. Grigore Popa, asistent universitar și directorul ziarului Țara, intitulată: **Cine are dreptul să moară pentru adevăr?**

A doua, după masă, în cadrele „Astrei”, ținută de dl Victor Stanciu, prof. universitar despre **Episcopul Ciorogariu**.

Amândouă au fost deosebit de interesante și de instructive.

Dl Grigore Popa a desvăluit prețioase taine ale sufletului care e atât de plin de credință, încât e în stare să primească moartea pentru adevăr, iar moartea aceasta nu compromite adevărul, ci-l face să triumfe.

E o temă foarte actuală, și conferențiarul a reușit să facă conștiințele multora din cei prezenți să vibreze de sentimentul unei mari răspunderi.

Dl Prof. Victor Stanciu a scos la lumină activitatea de gazetar înțelept, curajos și jertfelnic a episcopului Roman Ciorogariu, care a avut o parte importantă în istoria ziarului „Tribuna Poporului” dela Arad. Vlădica Ciorogariu s'a reliefat din expunere ca o personalitate înzestrată cu daruri de subțire inteligență, de autentic duh românesc, de înțelepciune și dinamism național.

Așteptăm ca dl Prof. Victor Stanciu să ne dăruiască monografia făgăduită a acestei complexe figuri de ierarh.

Preoți și feciori de preoți

(Urmare din Nr. 11 a. c. și sfârșit).

Mi-a rămas în minte o afirmație a dlui Prof. N. Crainic cu ocazia centenarului Seminarului Central că, dacă s'ar face o statistică printre personalitățile cele mai de vază ale țării, din toate domeniile și posturile de răspundere, s'ar vedea numărul cel mare al foștilor seminariști, care au renunțat la preoție apucând alte drumuri ale feciorilor și nepoților de preoți. Purtam în minte titlul unei frumoase cărți pe care ar putea-o scrie cineva: „Feciori de preoți”, cu același grai și frumuseță cu care Păr. N. M. Popescu a scris „Preoți de mlr adormiți în Domnul”. „Iar aceasta este condusă în bună parte de feciori și de nepoți de nepoți de preot”, zice și dânsul. „Din gospodăria mai înstărită a preotului, din alerul mai curat al casei lui, s'au ridicat, odată cu înființarea școalelor pentru săteni, mai ales a seminariilor, șiruri numeroase de feciori de preoți trebuincioși pentru viață tot mai complicată a neamului nostru”. Feciorii și nepoții de preot duc cu ei în posturile, uneori grele și pline de răspundere, în care se găsesc, virtuțile din casa preoțească; muncă și corectitudine în administrație și armată; apostolat în învățământul de toate gradele dela școala primară până la Universitate; moralitate și demofilie în politică, echilibru și orientări sănătoase în artă, literatură, știință, în sfârșit muncă tăcută și conștiință chiar în cel mai modest post pe care-l dețin.

Ar trebui să stăruim mai mult și cu exemplificări. Dar se poate cuprinde în câteva rânduri aportul considerabil pe care l-au adus oamenii bisericii și cei care au trăit în preajma ei numai pe tărâmul culturii? Istoria literaturii este plină de vlădici, teologi și feciori de preoți. Dela S. Ștefan, Varlam, Dosofteiu, Ivireanu, Veniamin Costache, Andreiu Șaguna și până la actualul lui urmaș, lista marilor ierarhi este prea mare și meritul lor prea cunoscut. Să amintim de preoți ostentori într'ale culturi? Ar fi să începem cu preoți anonimi, primii traducători de texte din sec. XV, cu diaconul Coresi, cu I. Budai-Deleanu până ajungem la folkloristul S. Fl. Marlan, la marii scriitori ca Agârbiceanu și Gala Galaction, la filosoful teolog D. Stăniloae, sau la istoricul I. Lupaș. Nici feciorii de preoți nu rămân mai prejos: dela poezi ca G. Cobuc și Oct. Goga, Aron Cotruș, prozatori ca Slavici, filosofi ca Lucian Blaga, muzicanți ca C. Porumbescu, I. D. Chirescu, până la chirurgi iscusii ca Liviu Câmpănu sau frații Hațeganu, unul conducătorul Universității pribege, celălalt veghetorul asupra destinului fraților de dincolo. Intre nepoții de preot amintim cu cinste pe un filosof ca Rădulescu Motru și pe un geniu muzical ca G. Enescu. S'ar putea tăgădui meritul unor teologi care și-au pus puterile de muncă în slujba neamului, dela Gh. Lazăr „însufletitorul cel dintâi al conștiinței naționale” (N. Iorga), trecând peste istorici ardeleni la elitele de astăzi ale Ardealului, profesorii O. Ghibu, S. Dragomir, I. Matei, Șt. Metes și până la Nichifor Crainic, poetul, gânditorul și îndrumătorul spiritualității românești în haosul ultimelor decenii? Nu s'a mândrit armata cu mareșalul Averescu, medicina cu savantul Dr. Gh. Marinescu, geografia cu cărturarul și pedagogul S. Mehedințu, foștii seminariști?

Aceste forțe creatoare și toate asemenea lor, s'au ridicat de jos, din sat. Satul, temelia țării, îi dă nu numai pâinea cea de toate zilele, dar, ca un izvor nesecat de energie, îi dă și cele mai sănătoase și viguroase forțe de regenerare și de creștere. Iar în ridicarea acestora preoția are un rol și un merit covârșitor. Dl Prof. Grigore Popa, vorbind de comuniunea de dragoste și destin a Românilor din Ardeal, pune la temelia ei trei tipuri reprezentative: țărânul, preotul și învățătorul. („Țara”, nr. 758 din 1943: Transylvanicae amoris et doloris sacrum). Toți trei sânt din lumea satului. Dar ei sânt numai o treaptă, făclia e dusă mai departe și mai sus de urmașii lor, de feciori. „Dacă ar fi să schițăm o tipologie a culturii ar-

delene... ar trebui să reducem puterile ei creatoare la trei tipuri, care în fond se desvoltă din același *Quid divinum*, din aceeași sfântă țărânie română. Aceste tipuri sunt: feciorul de popă, feciorul de dascăl și feciorul de țărân”, spune dsa cu perfectă dreptate. Și, dacă reamintim ce spusesse N. Iorga despre „Sate și Preoți”, mai e nevoie de subliniat rolul covârșitor al preotului și feciorului de preot? Când dl Grigore Popa ajunge să definească „pathosul duminical” al duhului ardelen ce izvorăște din acel sentiment de evlavie metalizică ce uneori îmbracă haina de crin a unei smerenii cosmice”, sintetizându-l în formula „Ardealul duminical”, numai preoții și feciorii de preoți, care au crescut și au învățat în rugăciune și în mireasmă de tămâie de pe lângă altarele credinței, au fost în primul rând cei care au imprimat acest duh duminical spiritualității ardelen.

Din adâncul satelor, ca dintr'un ocean se ridică preoții și învățătorii. Prin cultură și aspirații, ei se ridică mult deasupra satului, dar nu rup legătura cu el; prin sânge prin limbă, prin credință, prin port, se identificează întru totul cu poporul, în mijlocul căruia trăiesc și ale cărui destine le poartă. Pe lângă aceasta simt o datorie de onoare ca feciorii lor să devină nu numai torțe vii de luminare și de ridicare a satului, ci lumini pentru întreg neamul românesc.

Firește, ar fi interesant să știm câți, din cei care poartă o răspundere mai mare în rosturile neamului, sânt feciori ori nepoți de preoți, ori descind dintr'o familie preoțească. Până atunci acești feciori de preoți să nu uite satul din care au pornit și altarul pe lângă care au trăit, și de acolo de unde sânt, să nu se rușineze dacă tatăl sau bunicul au fost un „preot românesc într'un sat cu oameni necăjiți”.

Preot Gh. C. Diaconu-Uda

Perioada eclesiastică în Istoria Dreptului transilvan

În zilele acestea a apărut un studiu osebii de interesant prin noutatea și temeinicia lui, intitulat *Spiritul juridic ardelen* (Sibiu Editura „Dacia Traiană” S. A. 1944, p. 26). Autorul lui, dl Ioan Fruma, doctor în Drept, avocat în Sibiu, este unul dintre fruntașii tinerei generații de cărturari ardeleni. Veritabil maestru al barei pe lângă virtuțile sale profesionale servite de-o inteligență suplă și ageră și de-o elocvență fremătătoare, dsa posedă o frumoasă cultură juridică, pe care și-o primește și sporește mereu cu o pasiune neostolită. Lucrările sale de specialitate, cari culminează în impunătorul tratat despre *Responsabilitatea medicului* (Sibiu, Editura H. Welther 1943, p. 532), vădesc o erudiție de calitate superioară, gândire clară și pătrunzătoare și o distincție academică corespunzătoare farmecului său personal.

Studiul despre *Spiritul juridic ardelen* este cel mai proaspăt rod al strădanilor sale cărturărești. El vrea să fie, în intenția mărturisită a autorului, doar schița unei lucrări de proporții mai ample din domeniul Istoriei Dreptului transilvan.

Ceea ce ne-a atras îndeosebi atențiunea, din cuprinsul său suculent, este obiectivitatea cu care dl Dr. Ioan Fruma ia în considerare și apreciază participarea Bisericii și a preoților noștri la cultivarea spiritului juridic ardelen, în evoluția istorică a căruia distinge trei perioade: 1) a lui „*jus valachicum*”, 2) perioada *eclesiastică* și 3) perioada *juristilor* de formație laică.

Întâia perioadă o ilustrează obiceiul pământului. El va fi suferit, în cursul vremii, oarecari influențe latine și slave; fondul însă a rămas prelatin. După istoricul maghiar Benkő, „ar fi mai ușor să-i smulgi lui Hercule măciuca din mână, decât să-i desparți pe valahi chiar și numai un moment dela obiceiurile lor strămoșești”.

Acest bun milenar n'a putut fi nimi-

clit de avalanșa de legi făurite unilateral de beneficiarii lor știuți.

„Dar obiceiul pământului ca exteriorizare a acestui spirit juridic original românesc trebuia aplicat și exteriorizat. Cine să-l aplice, când cneji dispărușeră în mare parte, mai ales în părțile de nord, și când conducătorii, lili de țărani mai răsarțiți, trecând de cealaltă parte erau pierduți și pentru țărani dar și pentru națiune? Locul lor îl ia biserica, simbioză unică în istorie între juridic și religiozitate. Preoții cu crucea în frunte la Români ardeleni nu reprezentau numai niște figuri de îmbărbătare a elanului spre libertate, dar erau organizatorii și conducătorii întregii vieți juridice din acel timp. În majoritatea părților aveau atribuții jurisdicționale — nu numai divorțurile care rămăneau până târziu competența lor — dar întreaga viață juridică a ardelenului oropsit se polarizează în jurul bisericii din satul lui. Ecclesia militans, am putea spune; popa din sat ajunge nu numai păstorul sufletesc, dar și îndrumătorul juridic și politic al țărânului român. Și puterea popilor valahi era atât de temută, încât și o lege dietală transilvană conținea regula care lasă să se întrevadă o teamă justificată: „popli valahi să nu afurisească” (p. 15-16).

Preotul a fost, în tot trecutul nostru, cel mai lăel îndrumător al poporului. Funcțiunea de preot fiind electivă, poporul avea ocaziunea să-și exercite dreptul de alegere măcar în biserică. Un motiv mai mult ca legăturile dintre păstor și turmă să se cimenteze în iubire și încredere reciprocă. Preotul ardelen este „slujitor al celor bisericești, dar și slujitor al celor sfinte națiuni”. „Și astfel asistăm în Ardealul românesc la acel fenomen curios al unei națiuni organizate pe sub ascuns și neaparent în cadrele bisericii strămoșești, cu ignorarea — atâta cât era posibil — a statului feudal suprapus.

Din asocierea juridicului cu religia — spune dl Dr. Ioan Fruma — „va fi provenit acea lozincă de sfântă dreptate românească.

Sfântă, fiindcă țărânului român îi părea darul dreptății un har dumnezeiesc, dreptate ca expresie a moralei și binelui, și românească, fiindcă țărânul român avea o concepție proprie despre drept, împărțirea dreptății este lucrarea dumnezeiască, o sfântă oficiere, la care biserica strămoșească își da contribuția ei” (p. 16-17).

În lupta pentru dreptatea românească, vlădicii și preoștea dețineau rolul de conducători, iar luptătorii erau o națiune întreagă (cf. p. 19).

Perioada de mijloc, „în care spiritul juridic ardelen se conturează ca un ideal pentru libertate și dreptate și caută să se realizeze prin biserică, cu drept cuvânt o putem numi eclesiastică” (p. 19).

„Incoronarea acestei perioade eclesiastice a luptei pentru drepturi, incontestabil că aparține marelui mitropolit Andrei Șaguna care în epoca lui a realizat și pe tărâm juridic mai mult decât oricare dintre predecesorii săi pentru națiunea română. Personalitatea lui, reformele lui și în general întreaga conducere a treburilor românești din Ardeal, realizată în această epocă șaguniană, înseamnă apogeul perioadei eclesiastice a spiritului juridic ardelen.

Marea reformă șaguniană a bisericii ortodoxe, prin sinoadele în care națiunea ortodoxă română trimite deputați sinodali, deci prin votul liber al Românilor, realizează o reprezentanță a națiunii. Sinoadele bisericești erau adevărate parlamente ale națiunii române ardeleni în care pe lângă chestiunile pur bisericești se discutau de sigur neoficial toate problemele politice și juridice, care preocupau pe Români ardeleni. Astfel marea Șaguna crease o instituție în cadrele bisericii, care suplinea exercițiul drepturilor națiunii și deci funcțiunea suveranității politice.

Organizația șaguniană pe teren bisericesc, politic și juridic, Astra pe teren cultural, Solidaritatea pe teren economic, iată cele trei secțiuni ale reprezentanței Românilor ardeleni. Datorită marilor personalități care au condus în timpul acela, s'au știut găsi soluțiile necesare pentru ca

exercițiul drepturilor să poată fi asigurat chiar în potruva Budapestei.

Astfel cu marele Șaguna se încheie perioada eroică a spiritului juridic ardelean. Perioadă în care concepția și năzuințele spre stănta dreptate românească s'a cristalizat și urmărit prin ajutorul zilnic al bisericii, prin răscoalele înecate în sânge al lobașilor și prin realizările arhierilor care din fruntea bisericilor au dat întregul lor sprijin moral și material națiunii române în lupta pentru drepturi.

Am lăsat în adins să vorbească autorul. Așa se explică prezența atâtor citate, de-o întindere destul de respectabilă.

Dr. Ioan Fruma a vădit, în tratarea acestei probleme o obiectivitate desăvârșită. Participarea Bisericii noastre la conservarea și adâncirea spiritului juridic ardelean, este expusă magistral în studiul domniei sale.

Așteptăm lucrarea de amplificare a „schitei” pe care ni-o oferă aici.

Dr. Grigorie T. Marcu

Bibliografie

Preotul Dr. Marcu Bănescu: *Spre o nouă ordine socială*. Caransebeș, 1943, p. 144. [Biblioteca Religioasă-Morală, Nr. 39].

În sfârșit o carte care tace în cea mai dureroasă rană a vremii de acum și care încearcă totodată și tămăduirea ei. O carte scrisă pe viu, pe teren, pe rană însăși. O carte scrisă de un om al Bisericii, de un foarte bine pregătit slujitor al ei, care a trăit printre mineri, printre cei mai dropsiți dintre sclavii moderni. O carte scrisă deopotrivă pentru muncitorime ca și pentru preoțime. Mai sunt ele și altele care se ocupă de problemele desbătute în cuprinsul acesteia, însă acelea nu sunt destinate decât unei circulații resrânse printre intelectuali.

Cartea părintelui Dr. Marcu Bănescu e unică în felul său, servind în chip optim scopul pentru care a fost scrisă. Intitulată sugestiv și cu pricepere *Spre o nouă ordine socială*, ea cuprinde un mănunchiu de conferințe tratând felurite probleme importante și actuale, cari se impun acut și a căror rezolvare practică nu suferă amânare, pentru că orice amânare înseamnă agravarea racilelor ordinii sociale actuale și prăbușirea ei în haos.

Bat crainicii noi la porțile vieții și mulți dintre ei trebuiesc primiți frățește și ascultați măcar acum, căci și așa ne-am făcut dușmani destui dintre aceștia, prin nepăsarea și neînțelegerea noastră. Trebuie să facem însă și alegeri între ei, și să deosebim cele bune și cele rele, între vesirile și cererile cu cari ni se înfățișează crainicii înorilor. La această treabă ne ajută munca păr. Bănescu, fiindcă Sf. Sa însuși o face în cartea sa, care numără următoarele capitole: 1. *Dela ogor la fabrică*. 2. *Cartea de temelie a ordinii morale și sociale*. 3. *Prietenii muncitorului*. 4. *Religia nu este opium pentru popor*. 5. *Legea muncii în lumina Sf. Scripturi*. 6. *Munca nu este un blestem, ci o binecuvântare*. 7. *Vrednic este lucrătorul de plată sa*. 8. *Revendicările muncitorești în lumina Sf. Scripturi*. 9. *Demnitatea muncitorului*. 10. *Patron și muncitor*. 11. *Rolul cultural, național și social al Bisericii*. 12. *Sectele religioase sunt o primejdie socială și națională*. 13. *Misionarismul muncitorului român*.

Problemele sunt desbătute cu sinceritate și cu tragere de inimă, iar vestimentul verbal e cât se poate de limpede și de frumos, evitându-se cu simț sănătos, panglicăria stilistică sau limbajul păsăresc. Las să urmeze câteva spicui, chiar din primele pagini ale cărții: „Așa a început exodul țărănilor noștri, spre fabrici și... necunoscut...”

Cu traista de merinde în spate, căutând în zărea nădejilor de mai bine, hornul unei fabrici, ați intrat într-o lume

nouă, cu totul străină sufletului vostru patriarhal... V'ați amestecat cu oameni străini de legea și obiceiurile voastre, de portul și limba voastră... În furnicarul de oameni și mașini, v'ați simțit adesea, izolați și singuri ca într'un pustiu.

Sufletul vostru, cu toate bucuriile lui, a rămas la vatra satului din care ați plecat.

Voi, copii ai naturii, și azi vă purtați sfelnic printre furnale și laminoare, sau în adâncul minelor, nostalgia satului vostru cu orizont larg și multă lumină. În fiecare an, în fiecare primăvară, răvășul pământului vă scormonește simțirile și vă cheamă cu patimă.

Încă două-trei generații, urmașii voștri, vor purta dorul mistuitor al satului și al pământului.”

Iată o probă, că se poate scrie frumos și cu miez adânc, fără a forța limba fără a sili graiul spre răgușeli peltice.

Autorul analizează metodic problemele de care se ocupă, le discută și lămurește făcând unele precizări, cari deși sunt cunoscute gândirii teologice, trebuiesc totuși să fie remarcate. Iată câteva exemple: „Sf. Scriptură răspunde la toate întrebările care preocupă omeneșii. Ea vizează toate aspectele vieții omenești și nu lasă nici o latură fără lumină cuvântului revelat” [p. 26]. „Viața pământească cu toate bunurile ei, poate ajută sau împiedică omului să dobândească... mântuirea. Între mântuirea omului și problemele vieții pământești, este o strânsă legătură” [p. 27].

„Revelațiunea dumnezeiască... arată omului calea de a se desăvârși și a ajunge la fericirea supremă, dar ea nu-l scoate din lume, ci îl oferă mijloacele de a se desăvârși în lume. De aceea, ea privește nu numai viața individuală a omului, ci și viața lui obștească, raporturile lui în familie, în societate, în stat” [p. 28].

„Ea aducând o concepție integrală despre viață, trebuie să dea soluții în toate problemele vieții omenești” [p. 29].

Exemplele s'ar putea continua, în legătură cu problema muncii, a retribuției, a demnității omenești, etc.

În legătură cu problemele discutate de autor, în cartea care face obiectul acestei prezentări, se pot adăuga și unele considerațiuni ca acestea:

Biserica lui Hristos, ca depozitară a Revelațiunii trebuie să-și conformeze atitudinea sa, cu indicațiunile pe cari i le dă aceasta în toate problemele vieții omenești, căci ea, nu numai că are dreptul, dar e și obligată să se ocupe de viața credincioșilor ei, sub toate aspectele, deci și sub aspectul economic. Bisericii nu-i poate fi indiferentă starea de demnitate în care viețuiesc fiii ei, starea de mizer capitalaș, sau aceea de trafaș vampir capitalist, starea de căine nevoiaș, abrutizat, decăzut dela demnitatea umană prin mizerie, sau starea de exploatator nemilos, decăzut dela aceeași demnitate umană prin tâlhărie.

Bisericii nu-i poate fi indiferentă starea în care se găsește chipul lui Dumnezeu din om, sau chipul omeneșii al lui Dumnezeu, care i s'a încredințat purtării sale de grijă. Nu-i poate fi indiferent faptul, că vreunul din aceste chipuri ale lui Dumnezeu, pe cari trebuie să le ducă la mântuire și pentru cari poartă răspundere, se găsește în stare mizeră de căine desfigurându-i-se chipul lui Dumnezeu până la ștergere, sau într-o stare demnă de orce purtător al chipului al lui Dumnezeu.

De aceea toate condițiile naturale ale vieții omenești trebuie să intereseze Biserica, pentru că altfel piericitează mântuirea credincioșilor ei.

Demnitatea umană rezultă din prezența chipului lui Dumnezeu în om, și mântuirea e condiționată de păstrarea și sporirea acestei demnități, pe care Biserica trebuie s'o apere ori unde și oricând ar fi ea primejduită.

Ea nu poate mântui pe om, decât întrucât este și rămâne om, dacă-și pierde omul demnitatea umană cobo-

rându-se sub nivelul unei vieți vrednice de chipul lui Dumnezeu dintr'ansul, dacă ajunge să trăiască în condițiuni animalice, se bestializează, e pierdut pentru mântuire, căci animalele nu se pot face părtașe de jerfa Mântuitorului.

În ce privește fluxul evolutiv al existenței, care aduce mereu schimbări, înoriri, și care îmbogățește viața și-i poartă dimensiunile, încât li s'ar putea părea unora că alvia Bisericii devine, sau a devenit, prea mică pentru a mai putea cuprinde întreaga viață, este de observat, că niciodată cuprinsul Bisericii nu va putea fi umplut de creșterea evolutivă a vieții omenești, pentru că aceasta, Biserica, e înzestrată în alcătuirea ei, cu potențe pentru toate schimbările și pentru toate creșterile și înoririle posibile în viața omenească și mai mult decât ar necesita acestea.

Încât condițiile noi de viață ale vremii de azi, și ale celor viitoare nu depășesc posibilitățile Bisericii, evoluția lor sub orice raport se va mișca întotdeauna în cadrul vieții religioase a Bisericii, prin care, peste timp și peste întindere, viața umană ancorază în eternitate și în care își găsește mereu spațiu de creștere și de realizare continuă spre desăvârșire.

Biserica nu stă în calea niciunui progres și tot ce împiedică progresul, tot ce s'ar pune de-a curmezișul evoluției, nu e din Hristos, ci din Anticrist, nu e din creștinism ci din cine știe ce sminteală omenească.

Tot ce nu contribuie la ridicarea omului, nu e creștinesc, căci nu poate fi dumnezeiesc, ci satanic; iar în afară de creștinism, omeneșii nu-și va găsi un alt cadru spiritual în care să se poată desvolta și crește, până la desăvârșire. În afară de creștinism, viața omeneșii va fi ceea ce vedem că este și acum, într-o lume fără Dumnezeu: creație și perfecționare, și distrugere prin aceleași mijloace, a tot ceea ce s'a creat și perfecționat. O tragedie care are perioade ciclice, în cari se repetă.

Aceste reflexiuni prilejuate de lectura cărții păr. Bănescu, toarse mai departe pe firul desbaterii începute de Sf. Sa, le-am socotit a fi folositoare și de aceea le notez la finea prezentării cărții Sf. Sale.

Liviu Stan

INFORMAȚIUNI

Incheiere de an școlar. Ministerul culturii naționale anunță: Clasa 8-a a liceelor teoretice încetează cursurile în 8 April c. Examenul de sfârșitul anului școlar se țin între 31 Martie și 8 April. Examenul de bacalaureat începe în 24 April 1944.

Comemorarea lui Avram Iancu. În anul acesta 1944, împlinindu-se 120 de ani dela nașterea eroului martir național Avram Iancu, *Reuniunea de muzică „Gh. Dima” din Sibiu* a început repetițiile de cor pentru un concert, prin care se va cinsti, după cuvînt, acest popas istoric al luptelor Ardealului românesc, atât de scump neamului nostru de pretutindeni. Concertul comemorativ va fi dat cel mai târziu în luna lui Iunie a. c.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Dumineca a 4-a din Păresimi la 26 Martie 1944, servesc: Prot. Mih. Neagu, cons. Gheorghe Secas și prof. Dr. Teodor Bodogae; diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. *Predică cons. Gheorghe Secas*. La Oastea Domnului predică: *Pr. Dr. Corneliu Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Conferință publică. Duminecă, în 26 I. c., ora 17, în sala Prefecturii județului Sibiu, va vorbi dl P. Papacostea, fost ministru, despre Mareșalul Averescu. Intrarea liberă.

Poșta Redacției

Pr. G. T. în B. Urmează toate, pe rând. Mulțumiri.

Nr 85/1944

(25) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de preot-ajutător de pe lângă parohia protopopească Ilia, jud. Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Titularul acestui post va îndeplini și serviciile de catehet la școlile din Ilia, extrășcolare și premilitari și de secretar protopopesco.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat conform pregătirii teologice.
2. Diurnă de secretar protopopesco.
3. Locuință în edificiul Casei Culturale cu grădina apartinătoare locuinței.
4. Șase jugăre pământ în șesul Mușelului.
5. Jumătate din folosința cimitirului.
6. Jumătate din venitele stolare.

Cererile de candidare se vor înainta Oficiului protopopesco al Iliei în termenul indicat, împreună cu încredințarea de candidare dela P. Ven. Cons. arhiepiscopesc.

Candidații se vor prezenta, cu încredințarea Oficiului protopopesco, în vre-o Duminecă sau sâmbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către credincioși.

Oficiul protopopesco cons. rom. al Iliei în înțelegere cu Consiliul parohial. Ilia, la 5 Martie 1944.

Iuliu Josan
protopop.

Nr. 1390/944

(19) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de agonom școlar, dela Școala Normală de băieți „A. Șaguna” din Sibiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Salarul împreună cu acest post intră în clasa I, grupa C. 9. tipul 7 și se cifrează cu 7200 lei salar brut și 5900 lei indemnizație de scumpete, plus masa.

Dela candidații la acest post se cere diploma unei școli inferioare de agricultură.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele necesare, se vor înainta Consiliului nostru Arhiepiscopesc.

Sibiu, din ședința secției culturale a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 29 Februarie 1944.

Consiliul Arhiepiscopesc

(20) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de cântăreț bisericesc la biserică Sfântu Gheorghe din Brașov, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, postul fiind bugetat.
2. Venite după serviciile din parohie.
3. Locuință în natură, sau bani pentru chirie.

Cântărețul ales va sta în permanență la dispoziția parohului, atât la serviciile divine, cât și la adunările Oastei Domnului și ale celorlalte societăți religioase din parohie.

Concurenții își vor înainta cererile însoțite de diploma dela o școală de cântăreți bisericesci și alte acte de recomandare oficiului parohial al Bisericii Sfântu Gheorghe din Brașov și se vor prezenta la Biserică spre a-și arăta cunoștințele în tîpic și aptitudinea la cântările bisericești. Brașov în 28 Februarie 1944.

Preot-paroh Dumitru Tohăneanu

Văzut:

Dr. N. Stinghe,
adm. prot.

Nu repeta minciunile dușmane!
Cu un cuvânt poți să-ți distrugi
avutul și familia!